

WEEKBLAD ● 36ste JAARG. ● 52 BLZ. 1844 16-8-1973 ● BELGIË : 12 F ● NEDERLAND : Fl. 1,—
ABONNEES : 90 CT

robbedoes

PLANT 'N KNOL

OPLOSSINGEN DER SPELEN

BEN JE AMBITIEUS ?

Per overeenkomstig antwoord één punt. Overeenkomstige antwoorden heb je, als je JA hebt geantwoord op alle vragen, uitgezonderd de eerste.

0 en 1 punt: Of je bent rijp voor een kluizenaarsbestaan of je bent een meelijwekkende stakker.

2 en 3 punten: Je hebt beslist te weinig ambitie, maar je behoort wellicht tot de mensen die 't leven nemen zoals 't op ze toekomt. Niemand kan je zo'n instelling verwijten.

4 en 5 punten: Jouw plaats is in de categorie " half om half ".

6 en 7 punten: Ambitie heb je zeker wel. Alleen wordt die van tijd tot tijd wel eens geremd.

8 en 9 punten: Je bent ambitieus op de juiste manier en met de juiste dosis egoïsme en hardheid die daarbij hoort.

10 punten: Je gaat over lijken waarover je kunt struikelen en heel lelijk terecht kunt komen.

BLOEM

BROK — ROK = B
NEET — NET = E
VEEG — VEE = G
BOOT — BOT = O
NAUW — AUW = N
RIEK — REK = I
VAAK — VAK = A
Uitkomst : BEGONIA.

PUZZEL

Het schip van de woestijn oftewel een kameel !

ABONNEMENTEN OP ROBBEDOES

België : 1 jaar 616 F ; 6 maanden : 308 F ; 3 maanden : 154 F.

Nederland : 1 jaar : Fl 46,80 ; 6 maanden : Fl 23,40 ; 3 maanden : Fl 11,70.

Nieuw Guinea, Nederlandse Antillen, Indonesië en Suriname : 1 jaar : Fl 50,80 ; 6 maanden : Fl 25,40 ; 3 maanden : Fl 12,70.

Overige landen : 1 jaar : 780 F ; 6 maanden : 390 F ; 3 maanden : 195 F.

Nederland : gironummer 211714 van de Uitgeverij J. Dupuis, Industriestraat 13, Sittard.

België : P.C.R. 3621.59 van de Uitgeverij J. Dupuis, Livornostraat 97, 1050 Brussel.

Een abonnement begint te lopen met het eerste nummer van de maand die volgt op de betaling, tenzij de abonnee dit uitdrukkelijk anders wenst.

Guust Flater

door Franquin

De Blauwbloezen hebben geen water meer, en de Indianen wachten af tot ze helemaal zijn uitgeput...

DE BLAUWBLOEZEN

DE DESERTEURS

Lambil • Cauvin

wordt vervolgd

robbedoes

VRIJ VEL VOOR

DEVOS

Strips uit wat voor 'n tijd?

BESTE ROBBEDOES

Voor blokkers

Graag beveel ik alle blokkende studenten Robbedoes aan als ideale ontspanning tijdens de zenuwslopende examenperiode. Als 22-jarig student in de farmacie doe ik voor jongere lezers niet onder wat betreft het verslinden van de wekelijkse Robbedoes. In tegenstelling tot andere weekbladen die het de laatste tijd eerder op de " moderne " toer gooien (sterk gestileerde en geschematiseerde tekeningen), behoudt Robbedoes precies zijn fantastische aantrekkingskracht door het " klassieke " karakter van zijn prenten. Mijn grote voorkeur ? Francis en Berck. Vooral " Bram Jager " steekt qua spirituele humor torenhoog boven de andere knappe verhalen uit. Ga zo door !

Hans Nelis, Nijlen.

Elke week

Even nummer 1833 bekijken. Guust Flater is heel goed. Een 10 voor Yoko Tsuno ; 9,5 voor de Smurfen en Foufi ; 9 voor Sammy, Geniale Olivier en Hultrasson. 8 voor Blauwbloezen, Attila, Zwartbaard, Sam, Baard en Kale, Bollie en Billie. 7,5 voor Caesar en Geheime Wapens ; 7 voor Vrij Vel. Nu nog wat vragen : 1) Wanneer komen Buck Danny, Johan, en Sandy terug ? 2) Waarom komen Mister Kit en Oom Wim niet elke week in Robbedoes ? 3) Kunt u in het midden geen vliegtuigposters plaatsen ?

Eddy Crick, Lint.

1) Zodra die verhalen klaar zijn. 2) Tja, waarom komen niet àlle verhalen elke week terug ? 3) En daarvoor het blad duurder maken — of andere verhalen laten wegvallen ?

Panje ?

Een hele tijd jullie blad niet meer gelezen, maar nu ben ik er weer mee begonnen. Alle lof, hoor, maar er zijn wel een paar dingen die ik jammer vind. Jan Kordaat is verdwenen, en komt die nog wel eens terug ? Ik heb gehoord dat er na " De Grote Rush " nog andere boeken van hem zijn verschenen. Welke, en waar worden ze nog verkocht ? In het album vóór de " Grote Rush " stond in de tekst " mijn vriend trakteert op panje ". Wat betekent panje eigenlijk ?

Carausius, Borgerhout.

" Het Duel der Idolen " is niet in boekvorm verschenen. Alle boeken van Jan Kordaat zijn uitverkocht, maar het is niet uitgesloten dat een boekhandel hier of daar er nog een paar exemplaren van heeft, en tweedehands zijn ze nog wel te vinden. Panje is een afkorting van champagne.

Hoop

Robbedoes is verpletterend goed. Ik hoop op de terugkomst van Rolf Karsten, Alberick Barbier, Patrick Leman, de sterke Archie Cash, de slimme Jess Long en de vlugge Guus Slim.

J. Brughmans,
Antwerpen.

Karsten komt net deze week terug, en Cash volgende week.

Schrijven...

Yoko Tsuno vind ik het beste, en Guust Flater kan niet beter. Rob Pop vond ik fijn. Graag zou ik willen corresponderen met een jongen van 10-12 jaar. Hobby's : badminton, tennis, platen beluisteren, van The Osmonds en The Sweet.

Dirk Mettepenningen,
Veldstraat 60,
9160 Hamme.

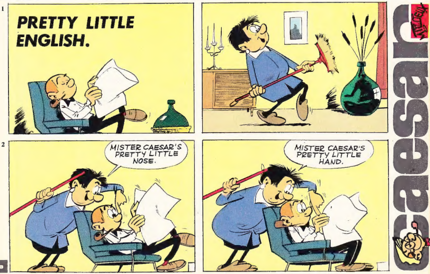
Ridder Bas !

Robbedoes is het beste weekblad. Kan Ridder Bas van Buyzen niet terugkomen ? En Buck Danny zou ik graag terugzien. Vele groeten aan Guust !

Bard De Brabander,
Brasschaat.

Pluimen

Ik vind uw jeugdblad enorm, het beste van alle bladen, maar er zou wat reclame uit moeten. Guust Flater en Bollie zijn

enormmmm. Pluim voor Franquin en Roba. Caesar en Wladimir mogen eruit. Kan ik de Robbedoezen van 1600 tot 1700 nog bestellen ? Sterkte !

Jean-Paul, Boortmeerbeek.

De nummers tot 1700 hebben wij niet meer.

In plaats van...

Steengoed, uw Robbedoes. Komt Rob-Pop nog eens terug ? Ik weet wel dat weinig lezers het goed vonden, maar kan het niet een paar keer per jaar ? In de extra-nummers bijvoorbeeld, of een keer per maand in de plaats van " Pant 'n Knol " (fantastische rubriek ! Hoe vindt u mijn tekening ?). Verschijnt de Poesieclopedie in boekvorm ?

Hans Bungeneers,
Oelegem.

Rob-Pop lijkt ons geen rubriek om te hooi en te gras te verschijnen. Je tekening is zeker goed voor " Plant 'n Knol ". Poesieclopedie zal hoogstwaarschijnlijk in boekvorm verschijnen.

Leuk

Ik vind dat Fournier Robbedoes best goed tekent. Attila, Foufi en Hultrasson mogen er van mij best uit, maar er zullen weer anderen deze strips goed vinden. Vrij Vel is leuk. Oom Wim is wel goed, maar kan er niet eens een verhaal van een belangrijk persoon komen ?

Jos Bode, Den Haag.

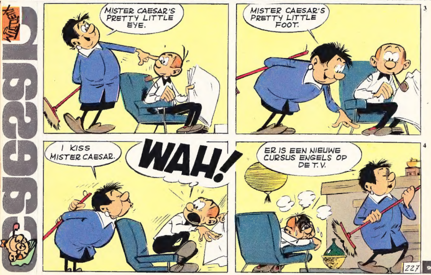
Wij dachten dat Oom Wim het meestal wel over belangrijke personen had.

Reuzegoed

Wij nemen Robbedoes al zowat 25 jaar (vader, moeder, broer, zus en ik). Guust is Reuzegoed. Yoko, Natasja ook Reuzegoed. Stany Derval, Jess Long, Oom Wim Reuzegoed. Waar blijven Sophie en Johan en Pirrewiet ? Geniale Olivier zeer humoristisch, en natuurlijk Reuzegoed. Foufi, Minnolt, de Dolende Ruimtevaarders en Wladimir kunnen beter. De Ouwe Kibbelaars mogen gerust weg, en Toet en Kii-Wong zijn zeer flauw. De Smurfen: Reuzegoed. Lambil en Cauvin zeer knap met hun Blauwbloezen ! Sammy en Jack Attaway Reuzegoed ! Waar blijft Sandy ? De Minimensjes zijn Reuzegoed ! Laat Oom Wim eens aanrukken. Van Jess Long, Stany Derval en al die mooie verhalen zou er meer in moeten staan ! Te veel reclame en uitleg over de ruimte !

Guido Van Vliet,
Duffel.

De artikelen over de ruimte vinden dan weer anderen Reuzegoed...

In zijn schuilkelder rekent El Presidente erop dat zijn lijfwacht de opstandelingen in de pan zal hakken.

SAMMY

EL PRESIDENTE

Berck • Cauvin

wordt vervolgd

De Bevers willen het Hellegat gaan onderzoeken. Maar onlangs is daar een onbekende dood gevonden..

de Beverpatroelje

milliarden onderaards...

MiTACQ

wordt vervolgd

ROBBEDOES INTERVIEWT:

STEENBAKKER RIK KENNIS

Tussen Antwerpen en Brussel, met het episch centrum zo'n dertig kilometer ten noorden van de Robbedoesredactie, ligt een strook oligocene klei waarvan 't goed bakstenen en dakpannen bakken is. Maar ook hier weer zie je, zoals zo vaak, dat de streek waar goede produkten vandaan komen eigenlijk het minst van die produkten profiteert. Stenen en pannen zijn voornamelijk voor " export " naar andere delen van het land. De huisjes in de streek zelf zijn klein, èrg klein ; alsof er op stenen is beknibbeld. Alleen de schoorstenen van de tientallen ovens houden een forse brok streekgrond bij elkaar. Rond een van de schoorstenen loopt Rik Kennis zijn vele rondjes per dag. Als meesterknecht van een steenfabriek staat hij in voor vlotte produktie en goede kwaliteit van stenen en pannen. Kennis is een oude rot in 't vak : hij heeft hàrt voor steen, waardoor z'n baas op 'm kan bouwen.

« Veertien was ik toen ik hier kwam, dus zal ik hier nu zo'n kleine veertig jaar werken. »

« En maar rondjes lopen ? »

« Sinds ik meesterknecht ben loop ik m'n paar kilometer per dag toch wel. Maar daarvóór heb ik zo'n beetje overal gestaan. Op de mengerij, bij de banden, de ovens en in de kassen, die lange schuren daarginds waar de stenen te drogen worden gelegd. Die kassen doen 't 'm, hè ?... Als je die per dag twee keer helemaal afloopt, heb je al gauw een paar kilometertjes onder je zolen vandaan getrapt. En lopen gaat me toch al niet zo best af. M'n linkerbeen wil niet vlot meer mee. »

« Hier in de buurt zagen we een hoop kassen die op instorten na vergaan waren. »

« Da's natuurlijk een kwestie van de manier waarop de stenen worden gedroogd, hè. Vroeger werden de stenen bij iedereen in de kassen te drogen gelegd. Tegenwoordig gebeurt dat vaak in machinale droogkassen, grote kamers waar ze hete lucht doorheen jagen. Wij zitten hier zogezegd nog in 't oude systeem, en niet alleen wat drogen betreft. Hier gebruiken we nog steeds de "openluchtdroging" zoals je die kassen eigenlijk kunt noemen.

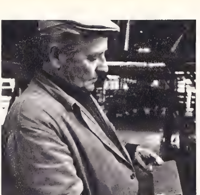
» Op de oude manier duurt 't drogen wel een stukje langer, he. Zeven, acht, soms wel negen weken, afhankelijk van de vochtigheidsgraad van de lucht. Vorige winter had ik daar nog een beetje moeilijkheden mee. De stenen waren op 't gezicht droog, en zelfs als je ze doorkapte, leken ze nog droog, maar toen ik ze goed bekeek, zag ik dat 't maar schijn was. We hebben er een heteluchtkanon opgezet en 't bleek dat er nog twintig gram water in de stenen had gezeten. Zoals wij 't doen, duurt het dus langer. In de machinale droogkamers kunnen de stenen er na zo'n dag of zes alweer uit. »

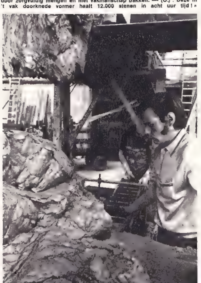
« Is drogen in de kassen beter dan machinaal drogen ? »

« Beter ? Dat zou ik niet zo meteen durven zeggen. Ik zie toch ook wel weer een beetje voordeel in de machinale droging. Niet uitsluitend tijdsbesparing, he. In zo'n machinale droogkamer komen die stenen allemaal op vlondertjes naar binnen. Er komt geen hand meer aan de stenen zelf, en de kans op beschadiging.. brokjes die eraf kunnen vliegen, bijvoorbeeld, is een stuk kleiner dan bij ons. 't Is allemaal wat schoner, wat netter. Maar ja, wij zitten nog in 't oude systeem, he... »

« En niet alleen wat betreft drogen. »

« Da's juist, ja. We maken hier bijvoorbeeld ook nog de echte

(Boven) : « Een kwalitatief goede machinesteen krijg je onder meer door zorgvuldig mengen en met vakmanschap bakken. — (O.) : Deze in 't vak doorknede vormer haalt 12.000 stenen in acht uur tijd ! »

handsteen.. de klampsteen, de "klinkaert" en de "paepe". Die stenen worden praktisch nergens meer gemaakt, maar wij maken ze nog. »

« Naar die stenen is toch steeds meer vraag ? Niet alleen voor buitenmuren, maar vooral voor hele binnenmuren, openhaarden... voor decoratiedoeleinden. Da's toch gunstig als je die steen dan nog kunt leveren ? »

« Dat zou allemaal hee, mooi en prachtig zijn als we op die stenen een behoorlijke winst.. nee, kom.. een redelijke winst konden maken. Er is iets van waar dat de mensen die handgevormde steen steeds meer willen hebben, maar wij moeten toch ook verder kunnen, he ? Handwerk moet duur worden betaald, en als wij die handstenen werkelijk rendabel wilden produceren, zouden de prijzen dertig tot veertig procent omhoog moeten. Maar we kunnen dat niet doen, omdat de regering de prijzen heeft geblokkeerd. Voor de prijs waarvoor we ze nu leveren, willen de mensen die steen allemaal wel hebben. Maar ik veronderstel, he... als wij nu konden zeggen : wij maken nog handstenen, maar we verlangen daar een prijs van zeven frank (twee heitjes — Red.) voor, dat een heleboel mensen wel goed zullen nadenken voordat ze die stenen in hun huis gaan verwerken. De eerste maanden na zo'n eventuele prijsverhoging zou 't hier dus niet zo wild zijn met de verkoop van handstenen, veronderstel ik. Maar daarna zie ik ze wel weer komen. Alleen maar omdat een echte handsteen oneindig veel boeiender is dan een gewone rode metselsteen, of pleisterwerk, of behang of wat voor decoratie dan ook. Er zullen genoeg mensen zijn die zo'n prijs willen betalen. Maar zolang de regering die prijzen blokkeert ... »

« En hoe zit dat bij de gewone metselstenen ? »

« Precies hetzelfde. De prijzen zijn allemaal erg krap gecalculeerd. We komen er meer uit als 't hele produktieproces vlot verloopt, stenen uit de oven en direct op de vrachtwagen en weg ermee. Als we de stenen moeten opslaan, bijvoorbeeld, he.. dus als de afzet een beetje stokt of zo... dan moeten we de stenen feitelijk al tegen een lagere prijs verkopen. Alleen al de kosten van opslag en opladen op 'n later tijdstip zijn al te veel voor de krappe calculatie. Per duizend stenen kunnen we voor opslag en later opladen zo'n tweehonderd frank (veertien gulden) rekenen en die stenen gaan dan feitelijk met verlies weg. Je moet dus erg

LEES DOOR BLADZ. 38 ▶

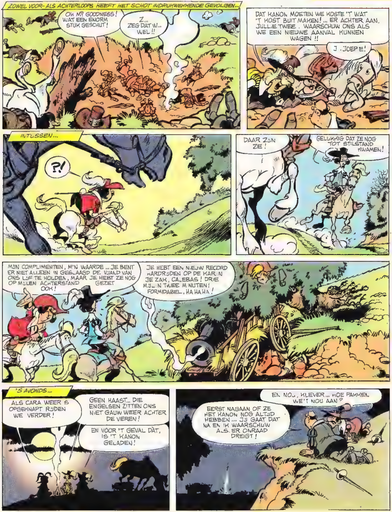
De Musketiers verdedigen zich met het kanon, dat de Engelsen hun afhandig willen maken...

Cara en Calebas

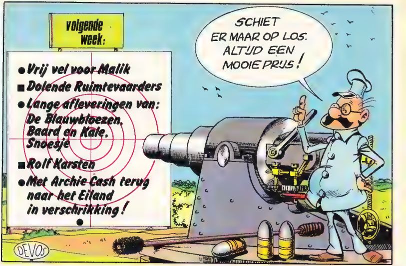

een kanon voor de Kardinaal

MAZEL • Cauvin

wordt vervolgd

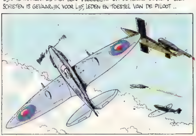
geheime wapens en rare wapens • DEVOS

VERGELTUNGSWAFFEN" ZOALS DE V-1 ZIJN TOTAAL NIEUWE WAPENS IN DIT CONFLICT. HET ZIJN KLEINE, MEEST ONBEMANDE, STRAALVLIEGTUIGEN . 9.251 WORDEN ER OP LONDEN AFGESCHOTEN, WAARVAN ER 4.261 WORDEN NEERGEHAALD. VOOR ANTWERPEN ZIJN DE AANTALLEN RESP. 6 551 EN 2 455. ALS DE GEALLIEERDE LEGERS DE LANCEERPLAATSEN INNEMEN, WORDEN VANUIT HEINKELS 111 V-1'S AFGESCHOTEN.

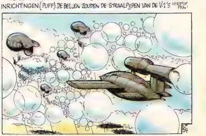

V-1 (FI-103). ± 2.500 K. TOT LENGTE · 7,85 M
SPANWIJDTE: 5,40 M. DRAAGWIJDTE: 150-370 KM. SNELHEID · 650 KM/U.

EEN DOELTREFFENDE MAAR GEVAARLIJKE MANIER OM V-1'S ONSCHADELIJK TE MAKEN. ZE MET EEN VLEUGELTIP UIT DE KOERS DUWEN. EROP SCHIETEN IS GEVAARLIJK VOOR LIJF, LEDEN EN TOESTEL VAN DE PILOOT ..

UIT DE GRAPHOEK · EEN NOOIT GEBRUIKT MAAR ZEER ERNSTIG BEDOELD PLAN OM VERSPERRINGSBALONS UIT TE RUSTEN MET BELLENBLAASINRICHTINGEN (PUFF). DE BELLEN ZOUDEN DE STRAALPIJPEN VAN DE V-1'S VERSTOPPEN.

DE SPANNENDE VERHALEN VAN OOM WIM

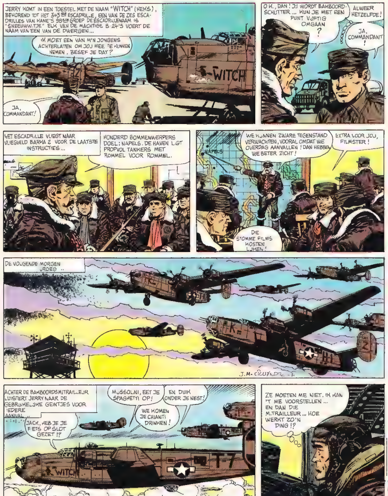

vervolg

Oorlogsfilmen

tekst: O.JOLY
tek.: CICUENDEZ

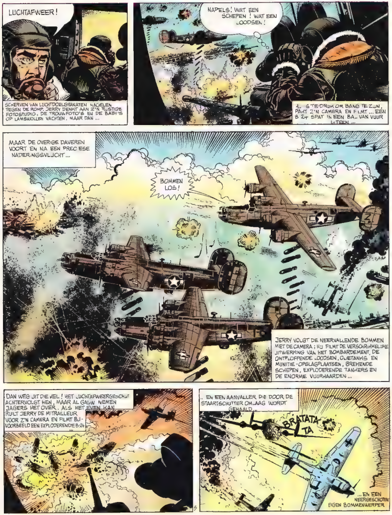

JERRY KOMT IN EEN TOESTEL MET DE NAAM "WITCH" (HEKS), BEHOREND TOT HET 343ste ESCADRILLE, EEN VAN DE ZES ESCADRILLES VAN KANE'S 98ste GROEP. DE ESCADRILLENAAM IS "SNEEUWWITJE". ELK VAN DE MACHTIGE B-24'S VOERT DE NAAM VAN EEN VAN DE DWERGEN...
IK MOET EEN VAN M'N JONGENS ACHTERLATEN OM JOU MEE TE KUNNEN NEMEN. BESEF JE DAT?
JA, COMMANDANT!
WITCH
O.K., DAN! JIJ WORDT BAKBOORDSCHUTTER... KUN JE MET EEN PUNT VIJFTIG OMGAAN?
ALWEER HETZELFDE!
JA, COMMANDANT!
HET ESCADRILLE VLIEGT NAAR VLIEGVELD BARKA 2 VOOR DE LAATSTE INSTRUCTIES...
HONDERD BOMMENWERPERS DOEL: NAPELS. DE HAVEN LIGT PROPVOL TANKERS MET ROMMEL VOOR ROMMEL.
WE KUNNEN ZWARE TEGENSTAND VERWACHTEN, VOORAL OMDAT WE OVERDAG AANVALLEN! DAN HEBBEN WE BETER ZICHT!
EXTRA VOOR JOU, FILMSTER!
DIE STOMME FILMS KOSTEN LIJKEN!
DE VOLGENDE MORGEN VROEG...
J.M. CHARLIER
ACHTER DE BAKBOORDSMITRAILLEUR LUISTERT JERRY NAAR DE GEBRUIKELIJKE GEINTJES VOOR IEDERE AANVAL...
JACK, HEB JE JE FIETS OP SLOT GEZET!?
MUSSOLINI, EET JE SPAGHETTI OP!
WE KOMEN JE CHIANTI DRINKEN!
EN DUIK ONDER JE NEST!
WITCH
ZE MOETEN ME NIET. IK KAN 'T ME VOORSTELLEN... EN DAN DIE MITRAILLEUR... HOE WERKT ZO'N DING!?

vervolg

WAT LATER ...
STUURBOORDSCHUTTER VOOR PILOOT: KAN IK M'N SPUIT 'NS PROBEREN?
O.K!
DA'S EEN GOED IDEE! METEEN OOK 'NS DOEN!
BAKBOORDSCHUTTER VOOR PILOOT: MAG IK OOK 'NS ?
SCHIET ONS NIET NEER!
HA! HA! HA!
EVEN AFKIJKEN VAN M'N BUURMAN ... HIER DIE KOGELBAND IN ... DAAR ER WEER UIT.. KNOP INDRUKKEN ...
PFAH! NET ZO EENVOUDIG ALS EEN FILMCAMERA! IK KAN SCHIETEN!
TAKATAKA TAK
3000 METER ... ZUURSTOFMASKERS OP!
OEI! DE OLIE IN M'N CAMERA! IK HOU 'M ONDER DE ARM ANDERS BEVRIEST DE ZAAK NOG EN WERKT-IE NIET ALS IK 'M NODIG HEB!
8 000 METER ... DE 'ITALIAANSE 'LAARS' KOMT STEEDS NADER ... NEENS...
DRIE JAGERS OP DRIE UUR! ART, HOU ZE IN DE KIJKER! PILOOT VOOR STAARTSCHUTTER: WEES OP JE HOEDE ... DIE KNAPEN KOMEN ALTIJD VAN ACHTER AANVALLEN!
DIE VIJANDELIJKE TOESTELLEN LATEN JERRY BESEFFEN DAT HIJ NIET ALLEEN AAN BOORD IS OM TE FILMEN! HIJ TUURT DE LUCHT AF EN ZIET TWEE STIPJES SNEL GROTER WORDEN ...
TWEE JAGERS OP ACHT UUR!
LEADER AAN ALLEN: DIE ME. 109 ZIJN ZO SNEL ALS DE DUIVEL! VERSPIL GEEN MUNITIE. WACHT TOT JE Z'N OLIE RUIKT EN ZEND 'M DAN NAAR DE HEL!!
DE MESSERSCHMITTS BLIJVEN HARDNEKKIG AANVALLEN ...
WEG MET DE MITRAILLEUR! IK GA FILMEN!
JAGER OP TIEN UUR! BAKBOORDSCHUTTER! SCHIET! SNEL!
HO! BAKBOORDSCHUTTER ..... DAT BEN IK!
EEN HAGELBUI KOGELS MARTELT DE ROMP ...
HIJ KOMT RECHT OP ME AF! HIJ WORDT STEEDS GROTER! VOOR FILMEN GEEN TIJD! IK MOET OP DE NEUS RICHTEN ...
EEN ANDERE 109! ACHTER!
MINUTENLANG WORDT HEVIG SLAG GELEVERD ... DAN DRUIPEN DE AANVALLERS AF OM PLAATS TE MAKEN VOOR HONDERDEN VEELKLEURIGE MAAR LEVENSGEVAARLIJKE WOLKJES ...
MOOI, HE?

LUCHTAFWEER!
SCHERVEN VAN LUCHTDOELGRANATEN HAGELEN TEGEN DE ROMP. JERRY DENKT AAN Z'N RUSTIGE FOTOSTUDIO, DE TROUWFOTO'S EN DE BABY'S OP LAMSWOLLEN VACHTEN. MAAR DAN ...
NAPELS! WAT EEN SCHEPEN! WAT EEN LOODSEN!
TE DRUK OM BANG TE ZIJN, PAKT Z'N CAMERA EN FILMT ... EEN B 24 SPAT IN EEN BAL VAN VUUR UITEEN ...
MAAR DE OVERIGE DAVEREN VOORT EN NA EEN PRECIESE NADERINGSVLUCHT ...
BOMMEN LOS!
JERRY VOLGT DE NEERVALLENDE BOMMEN MET DE CAMERA; HIJ FILMT DE VERSCHRIKKELIJKE UITWERKING VAN HET BOMBARDEMENT, DE ONTPLOFFENDE LOODSEN, OLIETANKS EN MUNITIE-OPSLAGPLAATSEN, BREKENDE SCHEPEN, EXPLODERENDE TANKERS EN DE ENORME VUURHAARDEN ...
DAN WEG UIT DIE HEL! HET LUCHTAFWEERGESCHUT ACHTERVOLGT HEN, MAAR AL GAUW NEMEN JAGERS HET OVER. ALS HET EVEN KAN RUILT JERRY DE MITRAILLEUR VOOR Z'N CAMERA EN FILMT BIJVOORBEELD EEN EXPLODERENDE B-24 ...
.. EN EEN AANVALLER DIE DOOR DE STAARTSCHUTTER OMLAAG WORDT GEHAALD ...
BRATATA TA
... EN EEN NEERGESCHOTEN EIGEN BOMMENWERPER

vervolg

... DIE OP 'T WATER UITEENSPAT.
EINDELIJK ZIJN ZE BUITEN ACTIEBEREIK VAN DE GEVAARLIJKE ME-109'S... EN COMMANDANT BLYER ...
'NS EVEN ZIEN HOE 'T ERBIJ STAAT. DIE FILMSTER VAN ONS HEEFT ZICH TOCH WEL FLINK GEWEERD!
PILOOT VOOR BAKBOORDSCHUTTER ... HOE IS 'T ER MEE, OUWE JONGEN !? GEEN GATEN TE STOPPEN ?
VERROEST, WAT IS-IE VRIENDELIJK!
NEE, COMMANDANT! 'K BEN ONGEDEERD!...
JE HEBT BEHOORLIJK VAN JE AFGEBETEN! MEDE DANKZIJ JOU HEBBEN WE ONS DOORHEEN GESLAGEN. HEB JE NOG IETS KUNNEN FILMEN ?
DA'S WEL GELUKT, JA! DIE VOLTREFFER VAN DE STAARTKOEPEL STAAT ER IN ELK GEVAL OP!
AHA! DA'S GOED NIEUWS!
'K MAAK DE FILM OP AAN DE LANDING. IK ZAL WAT BEELDJES LATEN VERGROTEN. DA'S EEN LEUK AANDENKEN VOOR JULLIE ...
PUIK IDEE!
JERRY'S MAKKERS WACHTEN AL VOL ONGEDULD ...
EN? HOE WAS 'T !?
NIET ZO MAKKELIJK ALS TROUWFOTO'S, MAAR 'T IS WEL GELUKT!
ALS DE FILMS ZIJN ONTWIKKELD GAAN GENERAAL ANDREWS EN DE LEDEN VAN Z'N STAF MET TEGENZIN NAAR DE PROJECTIEZAAL. AANVANKELIJK VERVELEN ZE ZICH STIERLIJK, MAAR DAN ...
DIE SUKKELS LATEN HUN BOMMEN TE VROEG LOS! ALS ZE EVEN HADDEN GEWACHT WAS 'T EFFECT VEEL GROTER GEWEEST!
ELKE VLIEGER MOET DIE FILMS ZIEN!
DAN ZIEN ZE WAT ZE FOUT DOEN ...
EN DOEN 'T DAARNA BETER!
ONMIDDELLIJK AAN WASHINGTON DOORGEVEN: MINSTENS TWEE OORLOGSFILMERS PER ESCADRILLE NODIG: EEN VOORAAN, EEN ACHTERAAN ... BIJ ALLE AANVALLEN!
ALTIJD AL GEZEGD DAT HOLLYWOOD KAN HELPEN DE OORLOG TE WINNEN
DOOR DIE FILMS LEREN BEMANNINGEN DOELTREFFENDER WERKEN, KRIJGEN RECRUTEN IN DE V.S. EEN BEELD VAN WAT HEN TE WACHTEN STAAT, EN ZIET HET AMERIKAANSE THUISFRONT WAT ER IN DE EUROPESE LUCHT GEBEURT. OOK NU NOG ZIJN DE FILMS WAARDEVOL DOCUMENTATIE-MATERIAAL ...
NATUURLIJK BLIJFT HET VOOR JERRY J. JOSWICK NIET BIJ DEZE ENE KEER. NADAT HIJ DE WEG VOOR ZIJN COLLEGA'S HEEFT GEBAAND VLIEGT HIJ ZELF MEE OP DE MEEST GEVAARLIJKE AANVALLEN IN HET HART VAN VIJANDELIJK GEBIED, TIJDENS DE LANDING IN NORMANDIË EN GEDURENDE DE SLAG OM BASTENAKEN. ZIJN "SCHIETEN" IS ALTIJD RAAK!

einde

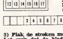

– 33 –

– 34 –

ZO MAAK JE JE MINI-BOEKJE

1) Knip de buitenste randen van het blad weg.

2) Knip de drie stroken langs de stippellijnen uit.

3) Plak de stroken met plakband aan elkaar. Let erop dat de bladzijden elkaar goed opvolgen.

4) Vouw de plaatjes als een accordeon.

5) Je kunt het microverhaal in één ruk uitlezen.
6) Doordat de titel op de rug is gedrukt kun je het boekje makkelijk klasseren.

– 27 –

– 28 –

– 29 –

– 21 –

– 22 –

– 23 –

Nr. 554

VANG, ZJARME, VANG

BELANGRIJK :

Als je dit micro-boekje wilt maken moet je de middelste bladzijden losmaken en het in elkaar zetten volgens de aanwijzingen op de keerzijde.
Je kunt het ook lezen zonder er eerst een boekje van te maken. Maak de bladzijden dan los en lees dan aldus :

Begin microverhaal

			3	4	5
6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17

30	31	32	33	34	
24	25	26	27	28	29
18	19	20	21	22	23

Ga hier door

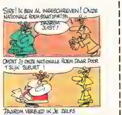
- 6 -

- 7 -

- 8 -

- 12 -

- 13 -

- 14 -

- 3 -

- 4 -

- 5 -

- 9 -

- 10 -

- 11 -

- 15 -

- 16 -

- 17 -

– 30 –

– 31 –

– 32 –

– 24 –

– 25 –

– 26 –

– 18 –

– 19 –

– 20 –

kan er iets op mars leven ?

Op de vraag of er leven op Mars mogelijk is, antwoorden deskundigen nu met een volmondig : « Ja. » In een marsiaanse omgeving, nagemaakt in een laboratorium, zijn komkommers en tomaten in leven gehouden. Er bestaan organismen die ook zonder zuurstof gedijen : muggelarven kunnen zonder nadelige gevolgen door petroleum zwemmen, vlinders smullen van blauwzuur, een voor mensen snelwerkend dodelijk gif. Leven in het koolzuur van de marsiaanse atmosfeer is dus mogelijk ; waarschijnlijk typisch marsiaanse soorten van leven, maar evengoed lèven. Nog niet zo lang geleden creëerde Norman H. Horowitz, een van de grootste astrobiologen ter wereld — werkzaam in het Jet Propulsion Laboratory in Pasadena, Amerika, kunstmatig een marsiaans klimaat. Hierop liet hij een massale hoeveelheid ultra-violette stralen los, waaraan de planeet in werkelijkheid ook is blootgesteld. Aan het eind van de proefneming bleek het kunstmatige stukje Mars vol te zitten met organische bestanddelen, de basis van alle leven.

er was eens veel water...

Toen het leven op aarde ontstond, bevond zich in de aardse atmosfeer geen ongebonden zuurstof, evenmin als in die van Mars tegenwoordig. De aardse atmosfeer kwam uit de monden van de ontelbare vulkanen, en iedere vulkanoloog kan je vertellen wat voor vuiligheid uit de kratermond van een actieve vulkaan komt. De Amerikaan Stanley L. Miller deed een zeer belangwekkende proef door een stukje van de eerste aardse atmosfeer, opgesloten in een glazen bol, te bombarderen met elektrische ontladingen die voor ons normale onweer moesten doorgaan. Aan het eind van het experiment waren in de glazen bol aminozuren en andere levensbelangrijke basiselementen aanwezig. Miller heeft de proef verscheidene malen herhaald en kreeg steeds dezelfde uitkomst, in casu dezelfde elementen. De astrobiologen zijn het erover eens dat leven niet iets toevalligs is dat alleen op aarde voorkomt. Leven openbaart zich om het even waar, zodra de omstandigheden maar even gunstig zijn.

Ook Mars moet een primitieve atmosfeer als de aarde hebben gekend. Er moet dus leven zijn ontstaan — waarschijnlijk op " ongeveer " hetzelfde moment als op aarde. Heeft het zich kunnen handhaven of ontwikkelen ? Er is op Mars namelijk erg weinig water.

Op aarde heeft het water het kwetsbare prille leven beschermd. De ultra-violette stralen die toen atomen bundelden en levende stof opbouwden, zouden die ook weer vernietigd hebben. Dat is niet gebeurd omdat het water als beschermingsschild dienst deed. De regen spoelde het prille primaire leven in meren en zeeën, waar het veilig was voor de vernietigende werking van de ultra-violette stralen. Onder bescherming van het water kon het leven zich steeds verder ontwikkelen, waarin het water ook nog bijdroeg, omdat het dat primaire leven versterkte. Het water deed dienst als een soort sluis die beschermde wat was opgebouwd.

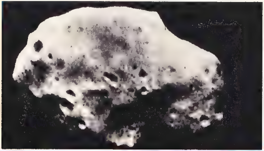
leven uit helles...

Op Mars is bijna geen water. Toch moet er eens véél geweest zijn ; gecondenseerde en neergeslagen waterdamp uit de vulkanen. Primitieve oceanen kunnen zich hebben gevormd, maar het stof en de wind hebben eventuele sporen al lang geleden uitgewist. In tegenstelling tot op onze planeet is de hoeveelheid water op Mars in de loop van de tijden erg verminderd. Als het nu nog aanwezige water over de bodem van de rode planeet verdeeld zou worden, zou 't maar een zielig laagje van een haar dik vormen ! Maar in al z'n zieligheid kan dat voldoende geweest zijn om er leven tot ontwikkeling en aanpassing te laten komen.

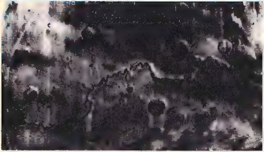
Volgens de Amerikaanse astronoom Carl Sagan was er trouwens pas 25.000 jaar geleden véél meer water in de bodem van Mars. Dat water zit nu als ijs op de marsiaanse noordpoolkap. In tegenstelling tot de ijskap op de marsiaanse zuidpool smelt die noordkap nooit in de zomer. De zomer op het noordelijk marshalfrond is namelijk minder warm dan in het zuiden, maar over enkele duizenden jaren zal juist het ijs op de noordkap smelten en dat van de zuidkap niet. Gedurende de overgangsperiode zullen beide kappen smelten, en krijgt de Marsbodem dus twee maal zoveel water als nu. Rivieren, die op het ogenblik slechts hun naakte bedding tonen, worden eindelijk weer eens met water gevuld. En als er leven is, zal het zich op zo'n moment sterk kunnen ontwikkelen.

Dat leven zou de beste kansen

De twee Marsmanen Phobos en Deimos beschrijven banen vlak bij de rode planeet. Mariner-9 heeft de manen gefotografeerd. Phobos (hieronder) is geen kunstmatige satelliet, zoals onlangs werd beweerd. In werkelijkheid is het een grote kei die in het aantrekkingskrachtveld van Mars is verzeild geraakt. De afmetingen zijn 25 bij 21 kilometer en de aantrekkingskracht van het oppervlak is maar een duizendste van die van de aarde. De sterke vaartvermindering van Phobos tijdens zijn rondjes om Mars wordt niet meer verklaard doordat Phobos hol zou zijn, maar doordat de zwaartekracht op Mars van streek tot streek nogal verschilt.

NJET!
IK HEB 'M 'T EERRRRST GEZIEN!
BZZZZZZ
GO HOME!..
DIE KEI IS VAN MIJ! BLIJF AF!
WAT IS DAT?
AARDSE SAMENWERKING!
RUZIE MET JE GRIETJE?
NEE, MET EEN METEORIETJE!
SERON '73.

De kronkels behoren tot de enorme ravijnen die zich over duizenden kilometers bij de marsiaanse evenaar uitstrekken. Het gefotografeerde ravijn is 400 km lang en 5 tot 6 kilometer breed. Het is waarschijnlijk de bedding van een rivier, hetgeen een bewijs is dat er op Mars water aanwezig moet zijn of moet zijn geweest. De jonge Amerikaanse astronoom Carl Sagan veronderstelt dat de atmosferische druk voldoende groot moet zijn om water in vloeibare vorm te laten voorkomen en leven tot ontwikkeling te laten komen.

Deze gravure siert een roman van H.G. Wells, "De Oorlog der Werelden", waarin een invasie van Londen door afzichtelijke inktvissen van de rode planeet wordt beschreven.

krijgen in laag gelegen gebieden, op de bodem van ravijnen, in de verbazingwekkende Marsstreek Hellas. Hellas valt op omdat er zo weinig kraters in voorkomen en vestigt verder de aandacht op zich door de geregelde kleurwisselingen, de mist, de stormen. Hellas zou het voornaamste toevluchtsoord voor Marsleven kunnen worden.

boodschap van meteorieten.

Meteorieten geven de verdedigers van de "Leven op Mars-teorie" ook troeven in handen. Deze "vliegende keien" dragen aminozuren, bouwstenen van organismen, met zich mee, al zijn het maar doodgewone stenen die uit de ruimte ergens neerploffen. Er werd vaak beweerd dat die bestanddelen van aardse oorsprong waren, en op de stenen terecht waren gekomen toen ze door de aardse atmosfeer raasden of insloegen. Maar de meteoriet die in 1969 vlak bij Murchison in Australië neerkwam, is geanalyseerd door deskundigen van het AMES Research Center. En de op de meteoriet aanwezige bestanddelen waren van **niet-aardse oorsprong.**

Sommigen denken zelfs dat die, met elementaire levensbestanddelen geladen meteorieten restanten zijn van een planeet die tussen Mars en Jupiter zweefde. Die planeet was dus nog verder van de zon verwijderd en ongunstiger voor het leven dan Mars of onze aarde. Op het moment dat bij ons, op Mars en op die veronderstelde planeet leven zou zijn ontstaan, zou die geheimzinnige planeet ontploft zijn. Dus een planeet in een veel ongunstiger positie dan de aarde, kleiner dan Mars en zelfs dan de maan (1/900ste van het volume van de aarde) en die desondanks de elementaire levensbestanddelen kon opbrengen. Dat kan de geleerden er alleen maar toe aanzetten om op Mars te gaan kijken.

Zo wil Rusland een apparaat van het type Lunakhod naar Mars sturen, in de Marsbodem laten rondwoelen, bodemmonsters laten analyseren en de bevindingen naar de aarde laten overseinen. De Amerikanen blijven niet achter en hebben een soortgelijk project, dat de naam "Viking" draagt. Vanaf 1976 zullen we hier op aarde al een hele hoop wijzer zijn over het leven op Mars en de ruimte in het algemeen. Met die kennis bereikt de mensheid hier op aarde misschien wel de belangrijkste mijlpaal aller tijden. Als er niets op Mars wordt gevonden, wil dat nog niet zeggen dat er nergens anders in de ruimte leven kan bestaan. In dat geval is alleen bewezen dat eventueel Marsleven ten onder is gegaan zonder sporen achter te laten. Als er daarentegen toch iets wordt ontdekt, is dat het bewijs dat leven een waarlijk universeel fenomeen is. Het idee dat alleen op Mars en op de aarde leven voor kan komen, is niet aannemelijk.

Zelfs al worden er alleen microorganismen of eencellige wezens ontdekt, wordt er al een enorme sprong vooruit gemaakt. De bestudering van alle facetten aan dergelijke buiten-aardse organismen moet fantastische onthullingen opleveren.

Misschien worden er wel "pre-biologische" dingen gevonden, die overeenstemmen met wat hier op aarde voorkwam vóór de eerste planten. Op die manier zouden er wellicht vele hoofdstukken kunnen worden toegevoegd aan het boek over het ontstaan van het leven op een planeet.

En hiermee zijn de mogelijkheden nog niet uitgeput. Via vergelijkingen van het gedrag van aardse- en marsiaanse cellen zouden enorme vorderingen kunnen worden gemaakt op het gebied van biochemie en erfelijkheidsleer. Dit opent op zich weer nog niet te schatten vorderingen op het gebied van kankerbestrijding, wijziging in het karakter van de mens, mogelijkheden voor gecontroleerde vervormingen en daardoor mogelijkheden om nieuwe plantensoorten te scheppen. De toenemende honger op onze planeet zou door dit laatste misschien doeltreffender kunnen worden bestreden.

Is dit alles loos gefantaseer? We zullen dat moeten afwachten. Maar weet goed dat leven in onze tijd vooruitdenken betekent.

Jean-Cl. Pasquiez.

Steven Sterk is een held van het weekblad ROBBEDOES.

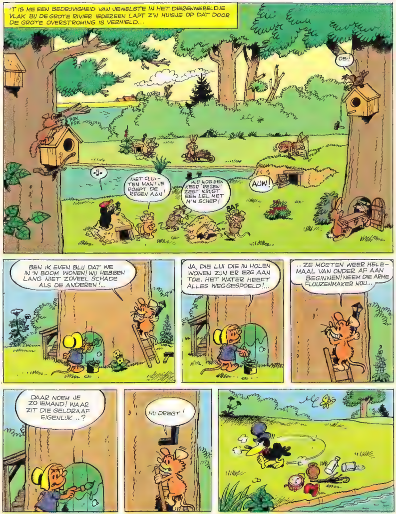
GEZONDHEID!

Steven Sterk is snipverkouden. Op zichzelf is dat doodgewoon, maar voor Steven ligt het anders. Want hij is de sterkste jongen ter wereld... behalve wanneer hij verkouden is! Zijn berekracht heeft hij deze keer wel echt nodig, want het gaat erom Lady Adel Fine uit te schakelen. Ze is een lieve oude damepop, die een duivelse dubbelrol speelt als leidster van een internationale boevenbende. Gelukkig geneest Steven van zijn verkoudheid net in het heetst van het avontuur, en kan hij de gangsters op een grandioze manier schaakmat zetten. Lady Adel Fine tracht nog te ontsnappen...

Zopas verscheen het 6de album van Steven Sterk LADY ADEL FINE. Verkrijgbaar in elke boekhandel: 65 F 4,95 gulden Uitgegeven bij DUPUIS

SNOESJE

'T IS ME EEN BEDRIJVIGHEID VAN JEWELSTE IN HET DIERENWERELDJE VLAK BIJ DE GROTE RIVIER. IEDEREEN LAPT Z'N HUISJE OP DAT DOOR DE GROTE OVERSTROMING IS VERNIELD...
OEI!
POK POK
NIET FLUITEN MAN! JE ROEPT DE REGEN AAN!
WIE NOG EEN KEER "REGEN" ZEGT KRIJGT EEN LEL MET M'N SCHEP!
BAF
AUW!
BEN IK EVEN BLIJ DAT WE IN 'N BOOM WONEN! WIJ HEBBEN LANG NIET ZOVEEL SCHADE ALS DE ANDEREN!...
JA, DIE LUI DIE IN HOLEN WONEN ZIJN ER ERG AAN TOE. HET WATER HEEFT ALLES WEGGESPOELD!...
.. ZE MOETEN WEER HELEMAAL VAN ONDER AF AAN BEGINNEN! NEEM DIE ARME FLOUZENMAKER NOU...
DAAR NOEM JE ZO IEMAND! WAAR ZIT DIE GELDRAAF EIGENLIJK ..?
HIJ DREGT!

1

ZAKJE NEEMT DE BENEN

MACHEROT• Deliège

wordt vervolgd

GROTE UHU*WEDSTRIJD

(* spreek uit : oehoe)

Wees slim - plak een uil

met UHU-lijm en win één van die

553 prachtige UHU-prijzen

Wat moet u doen ?

Gevraagd wordt op een wit blad papier of karton (maximum 20 × 30 cm) gelijk welk materiaal met Uhu-lijm samen te plakken, zodanig dat u een mooie en originele uil bekomt. Zo mogelijk verwerkt u in uw plakwerk een willekeurig, maar duidelijk herkenbaar deel van één der verpakkingen van Uhu-papierlijm.

Reglement

1. Alle jongens en meisjes van 6 tot 16 jaar mogen gratis aan deze Uhu-plakwedstrijd deelnemen.
2. De deelnemers worden verdeeld in drie leeftijdskategorieën :
   A. van 6 tot 8 jaar
   B. van 8 tot 12 jaar
   C. van 12 tot 16 jaar
   Voor elke kategorie zijn speciale prijzen voorzien.
3. Gelieve op uw inzending duidelijk naam, adres en leeftijd te vermelden.
4. Alle inzendingen moeten uiterlijk op 15 november 1973 vóór middernacht (postdatum geldt als bewijs) in een gesloten omslag per post worden verstuurd naar : Beecham N.V., Opzichtersstraat 65, 1020 Brussel.
5. Onvoldoende gefrankeerde of aangetekende inzendingen worden niet aanvaard. Beecham N.V. wijst elke verantwoordelijkheid af wat betreft verloren of niet tijdig ontvangen inzendingen.
6. Beecham N.V. kan ook niet verantwoordelijk worden gesteld voor beschadigde inzendingen. Steek uw inzending in een stevig omslag, eventueel tussen 2 stukken karton.
7. Een speciale jury, onder voorzitterschap van de heer Marc Sleen, de bekende tekenaar van Nero, Petoetje en Petatje, zal de inzendingen beoordelen en de winnaars aanduiden. De beslissingen van de jury zijn onherroepelijk.
8. Kinderen van personeelsleden van Beecham N.V. en van het Reklame-Adviesbureau Moussault mogen niet aan deze wedstrijd deelnemen.
9. Over deze Uhu-wedstrijd wordt in geen enkel geval gekorrespondeerd. De winnaars worden persoonlijk per brief verwittigd. De lijst met de winnaars wordt bovendien verdeeld door de Uhu-kleinhandelaars.
10. Iedereen die aan deze Uhu-plakwedstrijd deelneemt, wordt verondersteld het reglement te kennen en te aanvaarden.

Uhu papierlijm wordt zó verkocht
Uhu kleefal 21 cc (kleine tube)
Uhu kleefal 35 cc (grote tube)
Uhu stick (groot formaat)
Uhu stick (klein formaat)

Kategorie A van 6 tot 8 jaar
1 opvouwbare minifiets Flandria - 10 Indianententen - 15 Texta-bouwdozen 25 Aristo boetseerdozen - 50 kleurboeken met kleurpotloden - 50 King Jig Saw Puzzles 60 prikmappen

Kategorie B - van 8 tot 12 jaar
1 opvouwbare minifiets Flandria - 10 autoracingsets - 15 Indianententen - 25 paar rolschaatsen - 30 lederen voetballen - 30 goochel dozen 60 King Jig Saw Puzzles

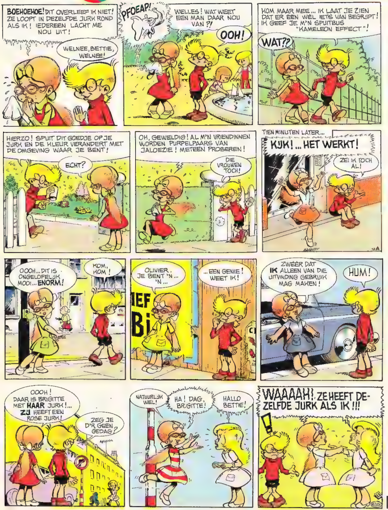
Kategorie C - van 12 tot 16 jaar
1 transistorradio met cassetterecorder Sanyo - 10 cassettecamera's Agfamatic 50 met flitsblokje, draagketting en kleurenfilm - 15 auto-racingsets - 25 paar rolschaatsen - 30 lederen voetballen 30 goochelдozen - 60 King Jig Saw Puzzles

Totaal 553 prijzen voor een waarde van méér dan 100.000 F.

De Uhu-plakwedstrijd is een organisatie van Beecham N.V., Opzichtersstraat 65, 1020 Brussel - Tel 02/28.60.09

Geniale Olivier

DEVOS

ROBBEDOES INTERVIEWT

VERVOLG VAN BLADZ 15

goed uitkijken hoeveel je produceert.. hoeveel je van elke soort produceert... en er heel goed op letten wat de markt doet en hoe de vraag is Je weet uit ervaring wel zo'n beetje wat je van elke soort nodig hebt, maar in feite is 't nooit goed, he ? Op 't ogenblik loopt 't met alle soorten steen eigenlijk goed... zowel de metselstenen als de handstenen Met de handstenen doen we 't altijd al wat kalm aan, omdat we anders te veel verlies lijden, maar met die metselstenen is 't op 't ogenblik erg wild We zouden daarvan veel meer kunnen produceren en afzetten, maar we doen 't niet. Als de afzet op 'n gegeven moment terugloopt, zitten we met een veel te grote voorraad en lijden we ook daarmee verlies »

« Zakelijk gezien is die handsteen van hier dus een flop ? »

« Dat zou ik niet zo meteen durven zeggen, he. Nu op 't ogenblik is 't zeker nog geen rendabele zaak, maar de baas laat die stenen nog maken omdat hij hoopt dat er over een tijdje een hele hoop vraag naar die stenen zal zijn. Hij speculeert eigenlijk een beetje op het feit dat we hier nog een van de weinigen zijn die nog de echte handstenen maken, en hij hoopt dat op 'n bepaald moment dik rendabel gaat worden »

« Wie niet waagt wie niet wint ? »

« Zo is 't maar net »

« En u hebt 't er maar druk mee ? »

« Zolang alles goed verloopt, niet. Je moet overal een beetje toezicht op houden, he ? Maar de mensen hier kennen hun vak, dus al te veel problemen heb ik er niet mee. Anders wordt het als er mensen uitvallen.. ziek worden of zo. Dan moet je maar zien dat alles blijft doorlopen. Als 't moet, spring je dan zelf ergens bij. Voor de rest is het werk dat ik doe voornamelijk controleren je loopt hier ns binnen... trekt daar een steen of een pan van een rek.. draait dan weer 'ns aan een hendel en je drinkt geregeld je biertje. Da's heel goed vol te houden, he ? »

« De steenvormer daar heeft 't fysiek een stuk zwaarder. »

« Ja, da's de man die de handstenen maakt. Die ene daar zit hier al een hele tijd; die daar tegenover hem zit er nog maar kort. Daarom draait die band ook zo langzaam. Als hij er alleen zou staan, gaat 't een heel stuk sneller, maar dat komt ook nog wel als die ander 't vak eenmaal goed onder de knie heeft Maar da's hard werken wat die mannen doen, he. Een brok van die hoop klei afknappen, door het zand rollen en dat in zo'n houten steenvorm kletsen.. dat valt niet mee, hoor, acht uur per dag. Maar ook zij houden er regelmatig mee op en pakken even een pint bier. Ze staan daar echt niet aan één stuk door met klonten klei te kletsen

» Nu kan je ook goed zien waarom die handsteen nou zo verschilt van die machinaal gemaakte metselstenen. Iedere klomp klei komt op een heel eigen manier in die bakjes te liggen. Die bakjes zijn met zand ingestrooid om de gevormde steen er makkelijker uit te kunnen halen, en dat zand, gecombineerd met die klap met de hand, geeft iedere steen z'n eigen structuur Je kunt honderd van die handstenen uit het rek halen, maar je zult er geen twee dezelfde tussen vinden. Dat juist maakt die stenen zo mooi

» Je ziet ook dat praktisch alles met de hand gebeurt: klei in de vormen slaan, de vormen op plankjes leegslaan, de plankjes met de gevormde stenen op een karretje leggen en de stenen uiteindelijk van het karretje op de planken in de kassen te drogen leggen. Da's allemaal handwerk. In de kassen worden die stenen dan ook nog 'ns een paar keer omgedraaid, zodat alle kanten mooi opdrogen en pas dàn zijn ze klaar. Je ziet dus duidelijk dat er bij zo'n handsteen heel wat meer bewerkingen nodig zijn dan voor zo'n machinesteen waar alleen in het laatste produktiestadium handen aan te pas komen. »

« Hoe maak je dan zo'n machinesteen ? »

« Voornamelijk met machines, he (lacht). Veel valt daarover niet te vertellen De klei komt van de baggermolen direct hierheen, wordt ontdaan van vuil en plantenresten en dan vermengd met water en gekneed tot een homogene massa die de goede plastische eigenschappen heeft. Vanuit die kneedbak een bak waar twee molenstenen de klei met water mengen en kneden, gaat de klei via een band naar een strengpers De naam zegt het al; die pers drukt de klei samen tot een streng van een bepaalde dikte die dan met behulp van een raam met ijzeren staven in afzonderlijke stenen wordt gekapt Volkomen machinaal worden die stenen dan op een karretje geschoven en naar de ringoven vervoerd. »

« Waar ontstaan nou de kwaliteitsverschillen in de stenen ? In die ringoven ? »

« Juist niet in de ringoven. Die ovens zijn speciaal ontworpen om de temperatuur in alle delen van

« Schoongespoelde houten steenvormen worden met zand ingestrooid en gaan achterom weer snel naar de steenvormer bij de kleihoop. »

« Twee immense molenstenen prakken klei en water tot een homogene massa. Daarvan maken we dan zowel handsteen als machinesteen. »

« Echte handsteen produceren is nu nog onrendabel, maar de baas hoopt dat prijs èn waardering voor handsteen zullen toenemen. »

de ruimte zo gelijkmatig mogelijk te houden. Zo'n oven bestaat namelijk uit een groot aantal kamers die onderling met elkaar in verbinding kunnen worden gebracht. Het vuur loopt als het ware om die kamers heen, zodat eerst de stenen in één kamer worden gebakken, waarna het vuur "doorloopt" naar de volgende kamer die intussen alweer is volgestapeld. Als de stenen daar klaar zijn, gaat 't vuur weer verder naar een derde kamer, en zo loopt dat constant door. Dat vuur gaat dus nooit uit. Dat vuur is bovendien zodanig aangelegd dat overal in een kamer eenzelfde temperatuur... nu ja, praktisch eenzelfde temperatuur heerst, zodat de stenen overal hetzelfde aanbakken. Bovendien wordt de hete lucht afgevoerd via de volgende kamer zodat de stenen dáár als het ware worden voorverwarmd. Die hete lucht direct de schoorsteen uitvoeren zou natuurlijk verspilling zijn...

» Nee, in die ringovens ontstaan de kwaliteitsverschillen niet. Je probeert natuurlijk zoveel mogelijk eenzelfde samenstelling van de k.e. aan te houden en daardoor eenzelfde kwaliteit te verkrijgen, maar er zijn misschien fabrieken waar ze het niet zo nauw nemen met het mengproces... en wie weet ook niet zo nauw nemen met het bakproces. Zo'n vuur in een ringoven moet namelijk goed in de gaten worden gehouden. De hoeveelheid lucht en de hoeveelheid brandstof, het mengsel dus, moet altijd constant blijven, terwijl ook de "voortgang" van het vuur, de snelheid waarmee het door de kamer loopt, erg belangrijk is in verband met de temperatuurverschillen die daardoor kunnen ontstaan. Er is ook constant een mannetje bezig om dat vuur in de gaten te houden. »

« Bij de handsteen gaat 't wezenlijk anders ? »

« 't Bakken toch zeker wel, he. Tot en met het drogen lopen de bewerkingen in feite gelijk op. Bij de handsteen komt dus wel meer handwerk te pas, maar in feite is het resultaat van alle handelingen hetzelfde: je krijgt een droge steen die alleen gebakken hoeft te worden. Maar dan komen de grote verschillen. Handsteen wordt, afgezien van de paepesteen, in de zogenaamde klampoven gebakken. Klampovens zijn grote ruimten waar de stenen met behulp van steenkool worden gebakken. De stenen worden daarin,

« Klampovens (b.) branden acht weken aan 'n stuk. Voordat 't vuur in de kolen tussen de stenen gaat, dicht je de voorzijde met 'n laag leem af. 'n Brandende klampoven vraagt bijna geen toezicht. »

alweer met de hand, zo'n zevenenveertig lagen hoog opgestapeld en dan afgedekt met een paar lagen gewone stenen. Tussen de lagen handstenen in zit steeds een laagje steenkool. Als de oven is ingestapeld, wordt de voorkant met leem afgedekt, waarna er via een paar luchtgaten de brand in gaat. Da's geen makkelijk werk, zo'n oven aan het branden krijgen, maar als 't ding eenmaal brandt, heb je er praktisch geen omkijken meer naar. Zo af en toe trek je 'ns een paar stenen los om het vuur meer lucht te geven, maar daar houdt het ook mee op. Al met al zit er aan zo'n klampoven minder werk dan aan een ringoven. »

« Die paepestenen worden niet in klampovens gebakken. Waar dan wel ? »

« In de ringoven, maar op een speciale plaats. Die paepestenen, ook handstenen dus, worden in de ringoven in een holle ruimte onder de gewone metselstenen geplaatst. Ze komen niet in direct contact met het vuur maar worden indirect gebakken. »

« Waarom is dat ? »

« Omdat die stenen oxyderend met veel zuurstof, gebakken moeten worden, terwijl de klinkaert en de klampsteen juist met weinig zuurstof, dus reducerend, wordt gebakken. En in de ringoven kun je makkelijker dan in de klampoven veel zuurstof toevoegen. »

« Zevenenveertig lagen stenen in een klampoven van ik weet niet hoe diep... hoeveel stenen geeft dat ? »

« Er gaan er zo'n 320.000 in. Daarvan zijn er, na acht weken bakken, een 270.000 van te gebruiken. Er zijn van die 270.000 nog wel zo'n vijf procent misbaksels, maar die kun je tegenwoordig ook weer als decoratieve steen kwijt. Je staat er trouwens van versteld wat voor oude spullen je uit de fabriek als decoratief kwijtkunt. Die houten steenvormen zouden we zo allemaal kunnen verkopen... en dan kruiwagenwielen... die zijn we haast allemaal kwijt. Vroeger moesten die stenen allemaal met kruiwagens worden vervoerd, he. Nu hebben we daar tractoren voor en die kruiwagens lagen hier dus ergens voor oud vuil in een loods. Maar op een gegeven moment bood er iemand geld voor zo'n wiel. We hebben dat verkocht en in een paar jaar tijd zijn we door onze hele voorraad wielen heen. Als nou onze tractoren pech krijgen, moeten we de stenen naar de kassen en ovens drágen... »

Zelfs de machinestenen

Joop Feijtes.

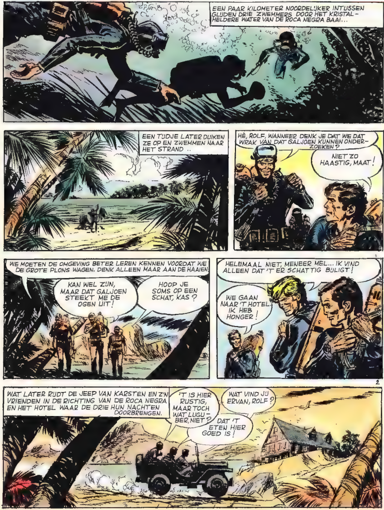
Foto's : Jan Nackaerts.

ROLF KARSTEN

machtsstrijd om het eiland

Gil • Jordi

vervolg

ROLF KARSTEN

machtsstrijd om het eiland

Gil • Jordi

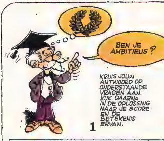

wordt vervolgd

SPELEN met Dubbel, Dik en Dok

Guy BOLLEN • Cary Page

1

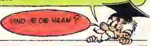
KRUIS JOUW ANTWOORD OP ONDERSTAANDE VRAGEN AAN. KIJK DAARNA IN DE OPLOSSING NAAR JE SCORE EN DE BETEKENIS ERVAN.

1. BEN JE TEVREDEN OVER JE HUIDIGE POSITIE ?	JA	NEE
2. ZOU JE JE LEVEN VAN DE ENE DAG OP DE ANDERE VOLKOMEN KUNNEN VERANDEREN ?	JA	NEE
3. VIND JE JE HANDTEKENING GOED GENOEG ?	JA	NEE
4. ZOU JE DICTATOR WILLEN ZIJN ?	JA	NEE
5. KUN JIJ NUTTIGE CONTACTEN LEGGEN ?	JA	NEE
6. BOOR JE EEN CONCURRENT ZO NODIG VOLLEDIG IN DE GROND ?	JA	NEE
7. LAAT JE EEN VRIEND VALLEN ALS JE DAARDOOR HOGEROP KUNT KOMEN ?	JA	NEE
8. HOU JE VAN WAGNER ?	JA	NEE
9. KUN JIJ EEN GESTELD DOEL OP EEN UITGEKOOKTE MANIER BEREIKEN ?	JA	NEE
10. VOEL JE JE HEEL WAT MEER DAN DE MEESTE MENSEN ?	JA	NEE

2

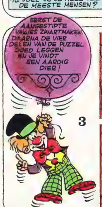
AAN DE HAND VAN OMSCHRIJVINGEN VUL JE IN DE LINKERKOLOM ZEVEN WOORDEN VAN VIER LETTERS IN, EN IN DE MIDDELSTE KOLOM DEZELFDE ZEVEN WOORDEN WAARVAN JE TELKENS ÉÉN LETTER LAAT VALLEN. DIE ONTBREKENDE LETTER VUL JE IN IN DE RECHTERKOLOM. DAARIN VIND JE DAN VAN BOVEN NAAR BENEDEN DE NAAM VAN EEN BLOEM.

1. KLOMP MIN KLEDINGSTUK
2. LUIZEËI MIN VISTUIG
3. ZWAAIENDE SLAG MIN NUTTIGE TAMME DIEREN
4. SCHIP MIN BEEN.
5. ENG MIN KREET VAN PIJN
6. VORK MIN VEERKRACHT
7. DIKWIJLS MIN TEKENPLAATJE.

1					-					=	
2					-					=	
3					-					=	
4					-					=	
5					-					=	
6					-					=	
7					-					=	

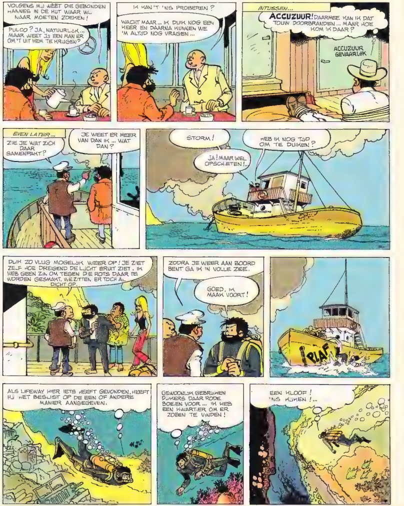
3

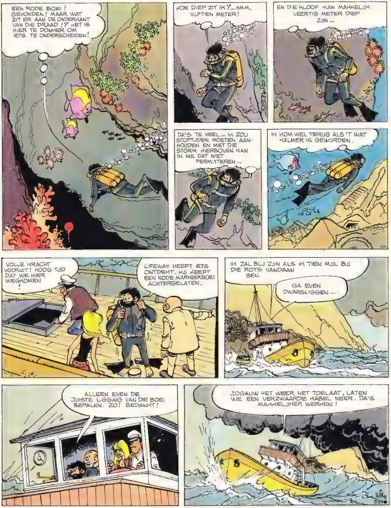
Op zijn duiktocht heeft Baard alleen oud legermateriaal ontdekt. Wat mag Lifeway toch hebben gevonden ?

baard & kale

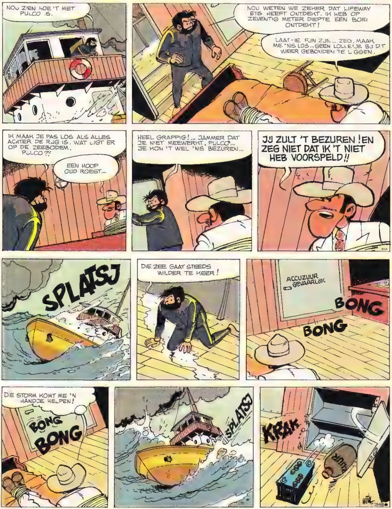
de dode duiker

WILL Tillieux

vervolg

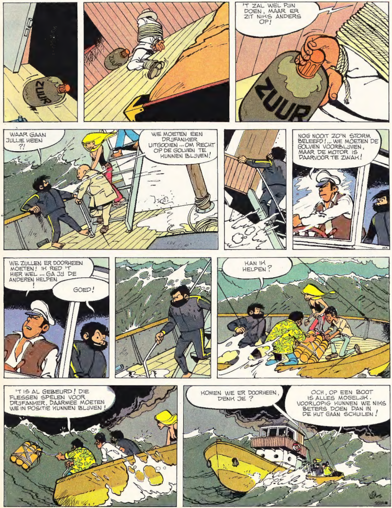
baard & kale

NOU ZIEN HOE 'T MET PULCO IS.
NOU WETEN WE ZEKER DAT LIFEWAY IETS HEEFT ONTDEKT. IK HEB OP ZEVENTIG METER DIEPTE EEN BOEI ONTDEKT!
LAAT-IE FIJN ZIJN... ZEG, MAAK ME 'NS LOS... GEEN LOLLETJE BIJ DIT WEER GEBONDEN TE LIGGEN.
IK MAAK JE PAS LOS ALS ALLES ACHTER DE RUG IS. WAT LIGT ER OP DE ZEEBODEM, PULCO?!
EEN HOOP OUD ROEST...
HEEL GRAPPIG!... JAMMER DAT JE NIET MEEWERKT, PULCO!... JE KON 'T WEL 'NS BEZUREN...
JIJ ZULT 'T BEZUREN! EN ZEG NIET DAT IK 'T NIET HEB VOORSPELD!!
SPLATSJ
DIE ZEE GAAT STEEDS WILDER TE KEER!
ACCUZUUR GEVAARLIJK
BONG
BONG
DIE STORM KOMT ME 'N HANDJE HELPEN!
BONG
BONG
SPLATSJ
KRAK
ZUUR

de dode duiker

WILL Tillieux

wordt vervolgd

keus photo marcel panneels

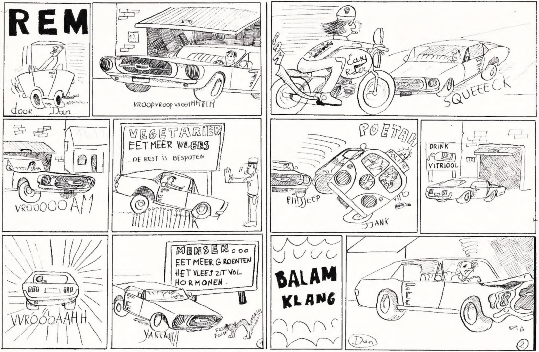
Cusenier puurfruit Siropen doen naar dorst verlangen

Parelend fris, buitengewoon lekker. Voor uw dorstige keel of zo maar uit snoeplust. Smaakt naar de zuivere vrucht: zwarte of rode aalbes, framboos of aardbei. Met de versterkende kracht van suiker.

In spuit- of bronwater, in melk, yoghurt of roomijs: verrukkelijk! Je raakt echt verkikkerd op de puurfruit siropen van CUSENIER.

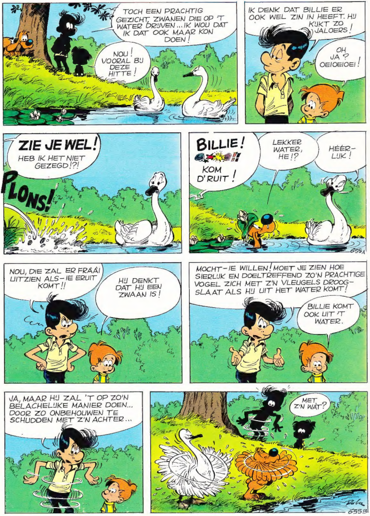
CUSENIER

DANNY MAES SCHOTEN

Bollie en Billie

door ROBA

UITGEVERIJ J. DUPUIS, Zonen en Co. - Industriestraat 13, Sittard.
Livornostraat 97, 1050 Brussel.